

Pedagógusok Lapja

2023. MÁRCIUS

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE / ALAPÍTVÁ: 1945-BEN / LXXIX. ÉVFOLYAM

3.
oldal

A nép nevében

MÁRCIUS

Az a bizonyos kritikus tömeg. Na, az hiányzik. Miért is? Az évek óta tartó, különböző típusú és mértékű tiltakozások eredménytelensége miatt, a közvetlen és közvetett kiszolgáltatottság, megfélemlítés miatt. A kormányzat pedagógusokat lejárató megjegyzései miatt. Az elmúlt egy év tiltakozási hulláma után a miniszterelnök 2023. február 18-i évértékelő beszédében meg sem említette az oktatás gondjait. De beszélt a nemrégiben történt iskolai „gyalázatos dologról”. Nagyon helyesen azt mondta: „A pedofliára nincs bocsánat.” Majd határozott mondatokban mosta össze – a törvényhez hasonlóan – a gyermekvédelmet a „genderpropagandával” és a „szivárványos dumcsival”. Ezek után, február 24-én ifj. Lomnici Zoltán, a kormányközeli Századvég jogi szakértője a Magyar Nemzetnek úgy nyilatkozott: „A történetek miatt egy összetett, sok jogszabályt és az élet számos területét érintő, átfogó jogalkotási folyamat indulhat el, amely a hazai gyermekvédelem rendszerének és szabályainak szigorítása mellett a tankerületeket, valamint a tanári szerepkör betöltésének feltételeit is érintheti. Szóba jöhet a Nemzeti Pedagóguskarba való belépés szabályainak szigorítása, a pedagógusok rendszeres értékelésének szigorítása, vagy különös esetben a tanárok időnkénti pszichológus általi vizsgálatát is bevezethetik.” Borzalmas, hogy most már azt sugallják: milyen veszélyes a pedagógus a gyerekekre. Nem véletlen, hogy a PSZ Baranya megyei vezetője azt mondja: most aktívabbak a civilek, és a pedagógusok is inkább civilként tiltakoznak, mert akkor nem lehet őket listázni. Nem félhet és nem hagyhatja ezt a pedagógus, a szülő, a diák, a társadalom. Kritikus tömeget nehéz listázni!

Tartalom

MÁRCIUS	2
Tiltakozások a megyékben – egy év mérlege	4
Teljesítményértékelés – újabb koncepció.....	8
Kérdőív a kormány teljesítményértékelési koncepciójáról.....	9
BÉREK.....	9
Jó hír! – Nem jó hír?.....	9
Március 16–17.....	9
A nemzetközi közvélemény is értesülhet a kormány bűneiről: az oktatás nemzetközi napján tartott online fórumon a PSZ elnöke is felszólalt	10
Konferencia Varsóban: jelen volt a PSZ és a PDSZ is.....	10
Az oktatás jövőjéről Szolnokon	10
„Kié az iskola?”	11
PSZ-fórum az SNI-s gyermekek köznevelési-oktatási esélyegyenlőségéről	11
Amiről mélyen hallgat a magyar oktatásirányítás	12
A PSZ az alapvető jogok biztosához fordul.....	13
Hírek.....	14
A gyermekek után járó pótszabadság munkajogi szabályainak értelmezési és alkalmazási problémáiról – a teljesség igénye nélkül	16
Az, hogy hová születik egy gyerek, a későbbi álmait is meghatározza.....	18
A MASZSZ és a SZEK közös levele az Európai Szakszervezeti Szövetségnek	18
A szakmai szervezet levele az OKNT-hez – és a folytatás	19
Március 14–15.....	20

FIGYELEM!

A Pedagógusok Lapjában található linkek a lap pdf-formátumában érhetőek el.

Kedves Olvasónk! A Pedagógusok Lapja bármely oktatást érintő témában várja az Ön véleményét is. Írását küldje el a pedlap@pedagogusok.hu e-mail-címre. *A szerkesztőség*

Ön feliratkozott arra a címlistára, amelyet nyilvántartunk a Pedagógusok Szakszervezete Pedagógusok Lapja hírlapja és hírlevele havi rendszerességgel kiküldésére. Adatai biztonsága fontos számunkra, ezért személyes adatai védelmében, melyekkel Ön megbízott minket, az Európai Parlament és az Európai Tanács 2016. április 27-én meghozott, 2018. május 25-től életbe lépő 2016/679. rendelkezése alapján értesítjük, hogy szeretnénk tájékoztatni frissített Adatvédelmi tájékoztatónkról. Adatvédelmi tájékoztatónk/szabályzatunkat mindig megtalálja a www.pedagogusok.hu/dokumentum/54 oldalon. Rendszeres hírlevelünkkel/lapunkkal mindig szívesen tájékoztatjuk legújabb akcióinkról, újdonságainkról, programjainkról. Adatai eredetileg is jogszerűen kerültek hozzánk, rendelkezésünkre bocsátotta abból a célból, hogy híreinkről stb. értesíthessük Önt. Amennyiben nem szeretne tőlünk Pedagógusok Lapja hírlapot és hírlevelet kapni, a hozzájárulását bármikor visszavonhatja e-mail küldésével a pedlap@pedagogusok.hu címen, illetve postai úton a Pedagógusok Szakszervezete 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. címen, ami a kezelt felhasználói adatok törléséhez vezet.

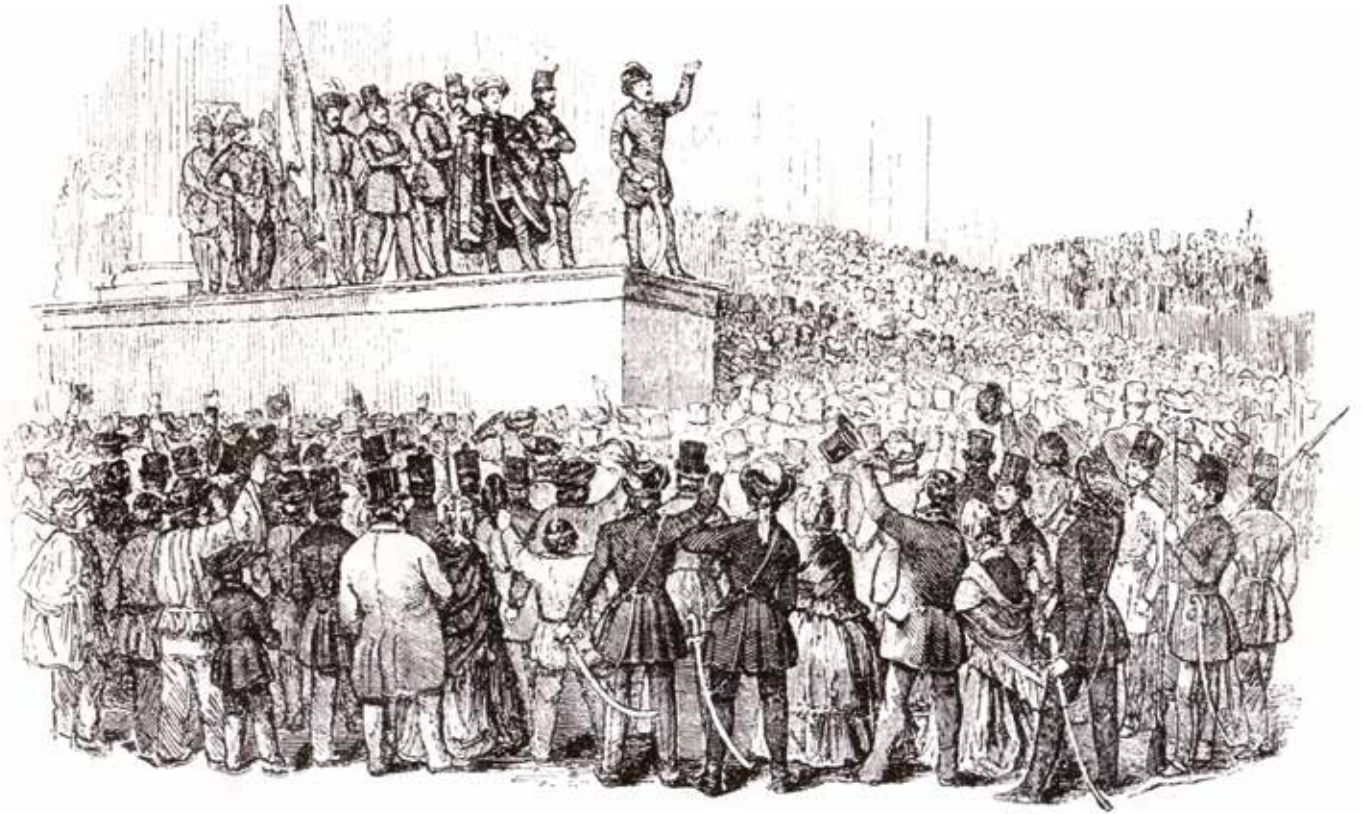
Pedagógusok Szakszervezete

IMPRESSZUM

PEDAGÓGUSOK LAPJA ■ A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Varga Stella ■ Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika ■ Szerkesztőbizottság: Balogh Éva Heves megyei elnök, Földváriné Jeneses Katalin Jász-Nagykun-Szolnok megyei elnök, Varga Stella ■ Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Telefon: +36 1 322-8453 ■ Kiadja a Pedagógusok Szakszervezete, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Központi telefon: +36 1 322-8453 ■ Felelős kiadó: Szabó Zsuzsa elnök ■ Internet: www.pedagogusok.hu; e-mail: varga.stella@pedagogusok.hu ■ Terjeszti a Pedagógusok Szakszervezete ■ Index: 26651 ISSN 0133-2260

Petőfi Sándor

A NÉP NEVÉBEN

Még kér a nép, most adjatok neki!
Vagy nem tudjátok, mily szörnyű a nép,
Ha fölkel és nem kér, de vesz, ragad?
Nem hallottátok Dózsa György hírét?
Izzó vastrónon őt elégetétek,
De szellemét a tűz nem égeté meg,
Mert az maga tűz; ugy vigyázzatok:
Ismét pusztíthat e láng rajtatok!

S a nép hajdan csak eledelt kívánt,
Mivelhogy akkor még állat vala;
De az állatból végre ember lett,
S emberhez illik, hogy legyen joga.
Jogot tehát, emberjogot a népnek!
Mert jogtalanság a legrútabb bélyeg
Isten teremtményén, s ki rásüti:
Isten kezét el nem kerülheti.

S miért vagytok ti kiváltságosok?
Miért a jog csupán tinálatok?
Apáitok megszerzék a hazát,
De rája a nép-izzadás csorog.
Mit ér, csak ekkép szólni: itt a bányá!
Kéz is kell még, mely a földet kihányja,
Amíg föltűnik az arany ere...
S e kéznek nincsen semmi érdeme?

S ti, kik valljátok olyan gögösen:
Mienk a haza és mienk a jog!
Hazátokkal mit tennétek vajon,
Ha az ellenség ütne rajtatok?...
De ezt kérdezнем! engedelmet kérek,
Majd elfeledtem győri vitézségtek.
Mikor emeltek már emlékszóbot
A sok hős lábnaк, mely ott úgy futott?

Jogot a népnek, az emberiség
Nagy szent nevében, adjatok jogot,
S a hon nevében egyszersmind, amely
Eldől, ha nem nyer új védoszlopot.
Az alkotmány rózsája a tiétek,
Töviseit a nép közé vetétek;
Ide a rózsa néhány levelét
S vegyétek vissza a tövis felét!

Még kér a nép, most adjatok neki;
Vagy nem tudjátok: mily szörnyű a nép,
Ha fölkel és nem kér, de vesz, ragad?
Nem hallottátok Dózsa György hírét?
Izzó vastrónon őt elégetétek,
De szellemét a tűz nem égeté meg,
Mert az maga tűz... ugy vigyázzatok:
Ismét pusztíthat e láng rajtatok!

(Pest, 1847. március)

*A költő 200 évvel ezelőtt,
1823. január 1-én született.
A „márciusi ifjak” egyik
vezetőjeként részt vett
a 175 évvel ezelőtt, 1848
márciusában zajlott
forradalomban, amelynek
a szimbólumává vált.*

Tiltakozások a megyékben – egy év mérlege

Kétórás figyelmeztető sztrájkjal kezdődött 2022. január 31-én az a tiltakozássorozat, amely napjainkban sem ér véget. Nem ér véget, mert azok a követelések, amelyeket a szakma nevében a Pedagógusok Szakszervezete és a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete alkotta sztrájkbizottság fogalmazott meg, nem teljesültek, sőt az álláspontok sem közeledtek. Tucatnál több sztrájk tárgyalás, figyelmeztető sztrájk, sztrájk, gördülősztrájk, élőlánc, ülősztrájk, vonulás, tüntetés, Tudásmenet és polgári engedetlenség sem vezetett eredményre. A Pedagógusok Lapja a PSZ három megyei vezetőjét arról kérdezte, hányan és milyen módon tiltakoztak a területükön az elmúlt egy évben, és tapasztalták-e, hogy nőtt a részvétel. Megkérdeztük, mi az, amivel a legelgedetlenebbek a kollégák, és a hogyan tovább is szóba került.

Vas megye

Nagyon el vannak keseredve a kollégák, ennek ellenére a januári sztrájkban már nagyon kevesen vettek részt. A csepregi általános iskola pedagógusai egy hétig sztrájkoltak 1-2 órát délelőttönként, a szakszolgálatok másfél hétig, több helyen 1-1 napot, de a lelkesedés alábbhagyott. Belefáradtak a kollégák. De tartok attól is, hogy a pályakezdők most elcsendesednek, mert megkapták a garantált bérminimum emelkedéséből fakadó többletet és a 10 százalékos pótlékot. Most a 15-20 éve pályán lévő

helyzete a legnehezebb, ők keresnek a legrosszabbul. Velük mi lesz? – mondta *Mitre-Károlyi Mária*, a PSZ Vas megyei elnöke. Hozzátette, a legelkesebbek nem adják fel. Úgy gondolják, ha már egy éven keresztül küzdötünk, akkor nem szabad feladni. Az a kérdés, mi az, ami még meghökkenetné a kormányt? *Bár a Tudásmenet hatásos volt a sajtóban és a kollégák körében, de a kormányt ez sem hatotta meg. Valami nagyon hatásosat kellene kitárlálnunk.* Az online csoportunkban osztunk meg cikkeket, ötleteket. Gondolkodunk, vannak is terveink, de még ki kell dolgoznunk a részleteket.

Mitre-Károlyi Mária elmondta: Vas megyéhez két tankerület és egy szakképzési centrum tartozik, ahol összesen 2780 közalkalmazott van a közoktatásban, és körülbelül 500 óvodapedagógus, valamint 700 szakiskolai oktató dolgozik. A 2022. január 31-i figyelmeztető sztrájkban a szombathelyi és a sárvári tankerületből 789 pedagógus és 280 óvodapedagógus vett részt. A szombathelyi önkormányzat tájékoztatásul már a sztrájkot megelőzően kiküldte az óvodáknak a sztrájkbizottság követeléseit. A *Pedagógusok Szakszervezete helyi szervezete megkereste a szombathelyi önkormányzatot, amellyel sikerült egyezséget kötnie arról, hogy az óvodapedagógusoktól nem vonnak le bért a sztrájk*

idejére, és ehhez a megállapodáshoz azóta is tartja magát a városvezetés. Március 2-ra tüntetést szerveztek Szombathely főterén, amelyre csak 250 fő mert eljönni – fogalmazott a megyei elnök. Ott beszédet mondott *Totyik Tamás, a PSZ alelnöke, Varga Tamás, Tomposné Sümegei Andrea és Hende István jáki pedagógus is*, aki a PSZ budapesti nagy tüntetésén is felszólalt november 26-án.

A március 16–23. közötti sztrájkhéten 1500-an éltek a munkabeszüntetés lehetőségével, amelyben a szakképzésben dolgozók még nem vettek részt. Október 5-én **Győrben az alapvető jogok biztosának hivatalához nyújtott be a PSZ három megyéje (Vas, Zala és Győr-Moson-Sopron) petíciót a köznevelés tarthatatlan állapota és a nagymértékű pedagógushiány miatt, amely olyan mértékű, hogy a gyerekek oktatáshoz való joga is sérül.** Azóta sem kaptak választ.

Október 28-án ismét volt egy tüntetés a Fő téren, amelyet az ADOM diákmozgalom és Szombathely megyei jogú város diákönkormányzata szervezett, de felszólalásra kérték a szakszervezetet is, a szervezet nevében *Simonné Baranyai Zsuzsa* mondott beszédet.

November 9-én egy fáklyás felvonulás a Savaria egyetemi központtól a Berzsenyi Dániel térig vonult, ott *Gosztornyai Gábor és Totyik Tamás, a PSZ alelnökei*, valamint *NoÁr* és az *ADOM diákmozgalom* képviselője szólalt fel. Őket ott már körülbelül háromszázötvenen hallgatták.

November 18-ára élőláncot hirdettek a diákok, amelyben a helyi PSZ is részt vett, éppúgy, mint a budapesti Kossuth téri tüntetésén, ahová Vas megyéből mintegy százan mentek el.

A január eleji Tudásmenet résztvevőit Budapest határában várta a nyugat-dunántúli megye három képviselője is, akik a további 18 kilométert a menettel együtt tették meg.

– Már tavaly októbertől bekapcsolódott a sztrájkba egy lelkes szakképző intézmény. A Hefele Menyhért Szakképző Iskola először kétórás figyelmeztető sztrájkot hirdetett, összesen négy alkalommal sztrájkolt. Mivel a szakképzésben csak szakszervezet szervezhet sztrájkot, felvettem a centrum vezetőjével a kapcsolatot és tájékoztattam, hogy megalakult a sztrájkbizottság – mesélte a megyei elnök.

– Bejárta a sajtót, hogy Szentgotthárdon az Arany János Általános Iskola pedagógusainak jelentős része január 9-től három napon át polgári engedetlenségben vett részt. Ennek egyik fő szervezője a PSZ szentgotthárdi járási titkára, *Bartakovics Andrea* volt.

Mitre-Károlyi Mária hozzátette: a város egyetlen általános iskolájának pedagógusai úgy gondolták, az előző hónapok után nincs visszaút. Helytálltak és nagyon összekovácsolódtak a csapat. Tudták, ha 29 tanár nem veszi fel a munkát, nem fogják, nem tudják elküldeni

őket, de elhatározták, bármi történjen, kiállnak egymásért. Februárban a Vas megyei szervezet a kollégákkal közösen leginkább azon dolgozik, hogy a ki nem fizetett eseti helyettesítésekről megszülessenek a bírósági beadványok.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

– Azt mondhatom, a sztrájkhajlandóság ingadozó, de inkább csökkenő mértékű. Az okát abban látom, hogy eddig látványos sikert nem sikerült elérni, másrészt a kormány 2022-ben nagyon cinikusan, de a saját szempontjából ügyesen kiüresítette a sztrájkot – nyilatkozta *Molnár Zoltán, a PSZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei elnöke*. – Sokan eleve azt mondják, ha a gyerek bent lehet az iskolában sztrájk alatt, akkor az nem ér semmit. Nekik maradt a polgári engedetlenség, erre is volt példa megyénkben több intézményben.

A PSZ megyei vezetőjének adatai szerint a 2022. januári figyelmeztető sztrájkhoz körülbelül 1500 pedagógus csatlakozott. Ez mintegy 15 százaléka a megyében dolgozó (közoktatásban, szakképzésben és óvodában) összes pedagógusnak, amely arány egyezik az országos aránnyal.

A márciusi és a későbbi gördülő sztrájkba már kevesebben vettek részt. Úgy fogalmazott: – *Vannak intézmények, ahol a tantestület szellemisége olyan, hogy kiállnak magukért, és vannak, ahol félénkebbek vagy közönyösebbek, de több helyen mostanra már apátiába süllyedtek.* Azért a legutolsó januári akcióban is több száz kolléga tiltakozott, elsősorban miskolci gimnáziumok, általános iskolák és óvodák dolgozói. Tavaly tavasszal még a kazincbarcikai óvodákban is sokan sztrájkoltak.

Tiltakozások a megyékben – egy év mérlege

(Folytatás az 5. oldalról)

Molnár Zoltán beszámolt arról, hogy a szakszervezetek megyei akciószövetsége hat-hét egyéb tiltakozást is szervezett: 2022 februárjában nagy létszámot megmozgató vonulás és tüntetés volt, ahol a PSZ elnöksége is részt vett. Volt élőlánc, Nógrád és Heves megyével közösen petíciót adtak át az alapjogok biztosának, amire azóta sincs válasz.

– Ez október 5-én történt, én december 6-án újra levelet írtam a biztosnak, amit a közeli jövőben meg fogok ismételni, hisz az ombudsman a füle botját sem mozdította – fogalmazott Molnár Zoltán.

A legutolsó tiltakozás a forgalomlassító akció volt, és egy rendkívüli társadalomismeret-óra.

A megyei vezető hangsúlyozta: – Szerintem nem eredménytelen ez az egy év – több beszédemben is elmondtam –, mert **amikor ömlött Magyarországra a sok uniós pénz, a kormány nem tett semmit, most, amikor nem jön a pénz és meg is torpant a gazdaságunk rendesen, most ígér a kormány**, sőt olyat ígér, amivel talán elégedett is lehetne a pedagógustársadalom.

Igaz, én úgy gondolom, a pedagógusbérnek a diplomás-átlagbér 80 százalékához történő felzárkóztatása nem korrekt, mert például az én egyik diplomám sem 80 százalékos. Ráadásul az elhangzott ígérvény csak a pénzről szól, de nem foglalkoznak a diákok terhelésével. És joggal követelhetjük a pedagógusok terheinek csökkentését is, de nemcsak a tananyagcsökkentést, hanem annak a be-

szabályozottságnak a megszüntetését, amit a 2014-es és 2020-as Nat idézett elő.

Vagyis a tanszabadságot. Követelhetjük, hogy 21. századi körülmények között folyjon a tanítás, vagyis egyrészt ne szakadjon le a mennyezet, másrészt lássák el megfelelő digitális eszközökkel a pedagógusokat.

A béremelés nagyon fontos, enélkül és a bérek értékének szinten tartása nélkül nem lesz fiatal, aki a pályára jön. Néhány szent örült idetéved, aztán sikítva menekül el egy részük. *De eredményes volt ez az év azért is – és büszke is vagyok –, mert a szakszervezeti mozgalom ilyen hosszú ideig életben tudta tartani az akciókedvet, és különböző társadalmi rétegek álltak az ügy mellé.*

A megyei vezető hangsúlyozta: – Az biztos, nem szabad befejezni az akciókat, újabb és újabb módját kell megtalálni annak, hogy a diákok, a szülők és a pedagógusok ki tudják fejezni az oktatási rendszerrel kapcsolatos elégedetlenségüket. A társadalomban – ahogy eddig is – hol itt, hol ott fog majd kipattanni egy-egy jó ötlet. Lásd ülősztrájk a folyosón, élőlánc, zebra tiltakozás.

Remélem, hogy az újabb és újabb ötletekkel sikerül majd megértetni az oktatási kormányzattal, hogy a parancsuralom bizonyára nagyon hatékony rövid távon, de mindig kudarc hosszú távon. Igaz, a magyar néplélektől távol áll az aktivitás, a passzív ellenállásban voltunk mindig jók, lehet, hogy errefelé kellene elmozdulnia a mozgalomnak és azt mondani: Ne csináld! Ne vállalj emelt szintű érettségiztetést!*

Az önkéntes feladatokat el kellene felejteni.

Ehhez azonban olyan pedagógusok kellene, akik tisztában vannak a jogaikkal, a kötelességeikkel, akik elolvassák a rájuk vonatkozó jogszabályokat. Tudatos munkavállalók kellene, akik hajlandók ki is állni a jogaikért. A pedagógustársadalomnak jelenleg legfeljebb 10-15 százaléka tudatos munkavállaló.

* (Azóta a tatai Eötvös József Gimnázium tett közzé felhívást, amelyhez több intézmény tanára csatlakozott, február végéig mintegy kétszázan: „Kijelentjük, hogy nem vállalunk önkéntes feladatot az érettségi vizsgák lebonyolításában. Sem az emelt szintű érettségi vizsgák javításában, sem a szóbeli bizottságok munkájában, sem a középszintű érettségi vizsgák elnökeként nem veszünk részt.” – A szerk.)

Baranya megye

– Tavaly január végén nagyon erős volt a sztrájkhajlandóság Baranya megyében, a 2022. január 31-i figyelmeztető sztrájkban 1390 PSZ-es és a PDSZ részéről is sok pedagógus vett részt, ami jelentős hányada az 5-6 ezres megyei pedagógustársadalomnak. Ekkor még a szakképzésben dolgozók nem csatlakoztak. A sztrájkot szabályozó új (akkor még) kormányrendelet hatására megtört ez a lendület, tanácstalanok lettek a kollégák, hogy kell-e és milyen módon tiltakozni március 16-tól. Végül akkor is még sztrájkolt körülbelül 1000 fő és PDSZ-es kollégák. Március elején tartottunk Pécsen egy – vidéki viszonylatban – nagy tüntetést, a becslések szerint 1200 ember volt kint a Széchenyi téren – nyilatkozta *Bittnerné Tóth Krisztina, a PSZ Baranya megyei elnöke*. – Ekkor már kezdtek mozgolódni a civilek is. Később (október 17.) megalakult a Pécsi Oktatási-nevelési Társulás, és már együtt szerveztük az őszi tüntetést. Akkor már kevesebben demonstráltak, a *szigorítások, a nem egyértelmű szabályozások elbizonytalanították a kollégákat, a sztrájkokban is csökkent a részvétel*. Ennek ellenére elég sok sztrájkolót tud felmutatni a megye, ami annak köszönhető, hogy az ellenzéki vezetőség városok egy része kifizette a kieső bért az óvodai dolgozóknak.

Szigetvár két napot fizetett, ott mindenki részt vett a sztrájkban, és a bölcsődei dolgozók is szolidaritást vállaltak. Pécsen – pedig minden alkalommal fizetett az önkormányzat – csak a pedagógusok 50-60 százaléka sztrájkolt. Megfigyelhető, hogy *míg tavaly tavasszal a kisebb települések is csatlakoztak, egyre inkább Pécsre és környékére koncentrálódik a tiltakozás*. A kistelepüléseken élőknek más az értékrendjük. Egy kolléga megfogalmazta azt is, hogy az ő bére ugyanakkora, mint városi kollégáé, de ez a faluban jelentős jövedelemnek számít, így nem teheti meg, hogy béremelésért harcoljon.

Bittnerné Krisztina hozzátette: Bár szerintem ekkora pedagógushiányban indokolatlan, de bizony félnek a pedagógusok az elbocsátástól, már azért is, mert kevés a munkalehetőség, 30-40 kilométerre van a legközelebbi bevásárlóközpont, ahol állást kaphatnak, ingatlan- vagy biztosítási ügynökre pedig a környéken nincs igény.

A pécsi tankerületnek új vezetője van, talán ez is oka annak, hogy a pedagógusok tiltakozó akciói látványosan megtorpantak. Nem véletlen a párhuzam, hisz Kozármislenyben most januárban 19 pedagógus két napon polgári engedetlenségben vett részt, előre bejelentették, mégis már az első napon megkapták az írásbeli felszólítást, ami úgy kezdődött, hogy „nem jelentették be”. Az érintettek kérték a korrekciót, de nem húzták ki a levélből ezt a mondatot.

És egy másik eset is ebben a tankerületben történt: Tölgyfa Gergő tanárt elbocsátották próbaidejének utolsó napján, erről a sajtó is írt.

Összefoglalva: vannak tantestületek, amelyek kitartanak, de jellemzően Pécsen és Kozármislenyben.

– Azt nem tudom, hogy ezekben az intézményekben a kollégák ennyire elszántak vagy ezekben a városokban

több a munkalehetőség, ezért nem annyira kiszolgáltatottak. A **civilek** folyamatosan próbálkoznak különböző tiltakozási formákkal. Már **küldtek levelet a térség összes parlamenti képviselőjének, amelyben felteszik a kérdést, hogy mit tettek és mit tesznek az oktatásért**. Három ellenzéki is válaszolt, mindhárom vélemény egybeesik a követeléseinkkel, azok jogosságával és a célokkal, de nekik nagy cselekvési terük nincsen.

A civilek közérdekű adatigénylést is kezdeményeztek: a tankerek tételesen számoljanak el egy-egy adott iskola kapcsán az arra költött pénzekről.

A megkeresésekre semmitmondó, egyenválasz érkezett. De működnek a „zebraszerdák”, és a PSZ helyi szervezete öt másik szervezettel megalakította a „Pécs a mi városunk” civil egyesületet, amely az önkormányzat várospolitikájára, különböző területeken tervezett elképzeléseire, tevékenységére koncentrálna.

– Úgy látom, hogy most aktívabbak a civilek, és a pedagógusok is inkább civilként tiltakoznak, mert akkor nem lehet őket listázni – osztotta meg szomorú tapasztalatát a megyei elnök.

Óriási a félelem, az aktív dolgozó tart az elbocsátástól, a vegzálástól, attól, hogy nem veszik fel más intézménybe, a nyugdíjas attól, hogy nem veszik vissza.

Bittnerné Krisztina azért is rosszkedvű, mert azt látja, a pedagógusminősítés ellen sem fognak lázadni a kollégák, de még a kifizetetlen túlóráikat sem gyűjtik össze ahhoz, hogy a PSZ képviselni tudja az őket megillető pénzért indított perekben. (Lásd: *Pedagógusok Lapja*, 2023. január–február).

– Ennyire elkeseredett még nem voltam, úgy érzem magam, mint a karmester, aki egyedül jelenik meg a koncertteremben.

A Pedagógusok Lapja februári számában ismertetett, a pedagógusok és intézményvezetők munkáját évente értékelő rendszer tervezetének újabb változata került a nyilvánosság elé.

Teljesítményértékelés – újabb koncepció

Ebben már nem szerepel, hogy a pedagógus „viselkedésével, megjelenésével az intézmény és a magyar köznevelés jó hírét erősítse”, és árnyaltabban fogalmaz a dokumentum az intézményvezetők felé jelzett fenntartói elvárásokról. Módosították a pedagógusok és az intézményvezetők lehetséges teljesítménycéljait is. E dokumentum szerint a legjobban teljesítőknek már nem 20, hanem 25 százalékát kell jutalmazni, és kikerült a tervezetből, hogy a leggyengébbeket pénzelvonással büntessék. De a PSZ felhívja a figyelmet: jelenleg az anyagi juttatás fedezetét nem tartalmazza az intézményi költségvetés, ami azt jelenti azt az elvonásokból lehet finanszírozni. A terv szerint már tavasztól tesztelik a rendszert.

*

Az első tervezet után a PSZ és a PDSZ közleményt adott ki. Véleményük szerint „a tervezett teljesítményértékelési és bérdifferenciálási rendszer alkalmatlan a pedagóguspálya vonzerejének helyreállítására, a tanulói eredményesség növelésére, de ezzel a pedagógus-bérek ígért felzárkóztatása sem valósul meg, kiszámítható életpályát, előmenetelt pedig végleg nem biztosít. A két szakszervezet a kormány teljesítményértékeléséről szóló tervezetnek elkészítésében nem vett részt, csak a koncepciót látta, amelyről tudható, hogy nem végleges. A tervezet egyetlen elemében sem tartalmazza a két szakszervezet által másfél éve megfogalmazott követeléseket.”

„A kormány teljesítményértékelési rendszerének tervezete nem felel meg az EFOP Plusz programban foglalt vállalásának. Ebben 20 százaléknál nagyobb mértékű, ráadásul kötelező béreltérítést tartalmaz olyan szempontok alapján, amelyek egy részére a pedagógusnak, illetve az intézményvezetőnek nincs közvetlen ráhatása, így pl. a tanulói hiányzások, a pedagógiai szakszolgálati ellátás alakulására. Objektív módon nem mérhető teljesítmények, tulajdonságok, szubjektív szempontok szerint történik a pedagógusok, vezetők osztályozása.

Azt mérik, milyen mértékben lojális a feljebbvalóhoz, de a közösségi médiában történő megnyilatkozások nyomán követése és értékelése is bekerült a pontozásos rendszerbe. A pedagógusok értékelésének jóváhagyása a tankerületi igazgató joga lenne, tehát egyrészt nem felel meg a valóságnak az, hogy az értékelés intézményen belül történne, másrészt az, hogy a pedagógus béremeléséről és bércsökkenéséről egy külső, a pedagógus teljesítményét, sok esetben személyét sem ismerő vezető dönt, bizonyítja, hogy mi a valódi cél: nem a mérhető teljesítmény, a minőségi munka honorálása, hanem a külső hatalomnak történő alávetettség, kiszolgáltatottság növelése, emellett ez a rendszer a sztrájkjog gyakorlásának további korlátozására is irányul.”

„A többletmunka nem lehet bérdifferenciálási szempont, azt mindenkor a tárgyhavi illetményel együtt fizessék ki! A későbbiekben

helyi differenciálásra, további béremelésre legyen elkülönített keret. Helyi döntésen alapuló, további illetményemelés bevezetése esetén teljesítményalapú differenciálás csak objektív, mérhető szempontok alapján, a szakszervezetek által ellenőrizhető módon történhessen” – áll a szakszervezetek közleményében

*

A két szakszervezet levelet írt az Európai Bizottságnak és az Európai Parlament frakcióinak, amelyben felhívták az uniós döntéshozók figyelmét, hogy a magyar kormány nem tesz eleget a szélesebb körű szakmai és társadalmi egyeztetésre vonatkozó uniós vállalásainak.

*

A Hang petíciója

Nem engedjük, hogy a kormány – immár uniós pénzből is – tovább rombolja a közoktatást!

A PSZ és a PDSZ teljesítményértékelés elleni tiltakozását támogathatja bármely állampolgár az aHang oldalán található petíció aláírásával:

https://szabad.ahang.hu/petitions/nem-engedjuk-hogy-a-kormany-immar-unios-penzbol-is-tovabb-rombolja-a-kozoktatast?source=messenger-share-button&utm_medium=szabadahang&utm_source=szabadahang-messenger&share=c513d673-a5fe-4cbc-a3b4-54e3f05381cf&fbclid=IwAR19ilouqdk-icHF0059Gm1RIVtWU9Z61HSJ0JB51Wb3MDQ_UpzercKxSlc

Kérdőív a kormány teljesítményértékelési koncepciójáról

„Itt az idő, most vagy soha!” Pedagógusok! Március idusáig szavazzatok!

A Pedagógusok Szakszervezete online kérdőívet készített a kormány teljesítményértékelési koncepciójáról. A kérdőív kitöltése 10 percet vesz igénybe. Az adatokat anonim módon kezeljük, csak statisztikai összesítésként jelennek majd meg. Kérjük, az online kérdőívet töltsétek ki legkésőbb 2023. március 16-ig, a határozatlan idejű sztrájk meghirdetésének egyéves évfordulójára!

Ne hagyjuk, hogy egy olyan koncepció érvényesüljön, amellyel a kormány el tudja fedni a pedagógushiányt! A Belügyminisztérium a korábbi online kérdőíveiben úgy kért véleményt a pedagógusoktól, hogy a valós célját eltitkolta. Az új teljesítményértékelési rendszerrel még nagyobb önkizsákmányolásra akarják kényszeríteni a munkavállalókat.

A PSZ kérdőívének kitöltése: <https://pedagogus.surveym.hu/>

BÉREK

Továbbra is méltatlan a pedagógusok fizetése

A garantált bérminimum évek alatt felfalta a bértáblát, amelynek továbbra is a 2014-es minimálbér az illetményalapja, így minden évben a szakmunkás-minimálbér szintjére kell felhúzni a pedagógusi fizetéseket, amelyeken egyedül az ágazati szakmai pótlék 20-ról 32 százalékra történő emelése jelent valamilyen szépségtapaszt. Tehát 2023. január 1-jétől a minimális pedagógusfizetés teljes állásban bruttó 391 248 forint, ami nettóban 260 180 forint. A bérfeszültség jól láthatóan a bértorlódásból fakad, a Pedagógus I. első 6 kategóriájában 15–17 évig ez a kereset az érvényes, függetlenül attól, hogy a pedagógus mit végzett. De azok se járnak sokkal jobban, akik az előmeneteli rendszerben lépnek a Pedagógus II.-be: főiskolai diplomával 18, egyetemivel pedig 9 év után kerülhetnek át a következő bérkategóriába. A kormánytól továbbra is csak ígéret van a béremelésre. (vg.hu)

Jó hír! – Nem jó hír?

A Teljesítményértékelés – újabb koncepció című cikkben leírtak után ez történt:

Marusza Zoltán, a Belügyminisztérium köznevelési államtitkára március 1-én hivatalában fogadta a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ), a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ), a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete (MZTSZ), valamint a Nemzeti Pedagóguskar vezetőit, és tájékoztatta őket arról, hogy ezzel a találkozóval megkezdődik a társadalmi és a szakmai egyeztetés a pedagógusok további béremeléséről és a köznevelést érintő kérdésekről szóló jogszabálytervezetekről. A Belügyminisztérium MTI-hez eljuttatott közleménye szerint a tárca javaslatot tesz a pedagógus-előmeneteli rendszer megváltoztatására is: a tervek szerint az eddiginél lényegesen rövidebb idő alatt lehet majd a magasabb bérezéssel járó fokozatba kerülni. A társadalmi és szakmai egyeztetésre bocsátott jogszabálytervezetek a kormány honlapjára kerülnek fel, az egyeztetés során a Belügyminisztérium várja a szakmai szervezetek véleményét, javaslatait.

A Pedagógusok Szakszervezete szerint az új teljesítményértékelési rendszerrel még nagyobb önkizsákmányolásra kényszerítik a pedagógusokat. Ugyanis pluszpontok járhatnak a túlórákért, a helyettesítésekért, a tanítási időn kívül vállalt feladatokért, iskolán kívüli programok szervezéséért, az igazgatók által kiadott feladatok elvégzéséért – vagyis az ingyenes túlmunkáért. Ráadásul a tanárok hatáskörén túlmutató elvárásokat is megfogalmaznak, például a lemorzsolódással fenyegetett tanulói létszám és a hiányzások csökkentését. Szinte hihetetlen, hogy a koncepció az intézményvezetőkre hárítja annak terhét, hogy megfelelően biztosítsák a szakember-ellátottságot. A pedagógusok újabb konzultációban vehetnek részt, a Belügyminisztérium hamarosan kérdőíves felmérést indít a pedagógusok körében a teljesítményértékelési koncepcióról.

A tanárok teljesítményét értékelő rendszert a tervek szerint 2023 szeptemberétől bevezetnék.

Március 16–17.

Kétnapos sztrájk és a határozatlan idejű sztrájk kezdete

A Pedagógusok Szakszervezete és a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete két kiemelt sztrájknapot tűzött ki 2023. március 16–17-re, most már nemcsak a közoktatásban, hanem a szakképzésben is. A szakképzésben március 16-ától határozatlan idejű sztrájkot hirdetnek annak érdekében, hogy „végre a szakképzésben dolgozók követeléseit is sztrájkbizottságban tudják tárgyalni az illetékesekkel”. A PDSZ február 22-én benyújtotta a bíróságnak a sztrájk alatti még elégséges szolgáltatásról szóló ajánlatát, amely a kétórás figyelmeztető sztrájkra vonatkozó jogerős végzés alapján készült, és nincs benne a sztrájk alatti tanítási kötelezettség.

A nemzetközi közvélemény is értesülhet a kormány bűneiről: az oktatás nemzetközi napján tartott online fórumon a PSZ elnöke is felszólalt

Az Oktatási Internacionálé (Education International, EI) a világ minden tájáról meghívta a szakszervezeti vezetőket, hogy osszák meg a minőségi oktatásért vívott küzdelmük tapasztalatait. Az online fórumot az oktatás nemzetközi napján, 2023. január 24-én tartották. A PSZ elnöke, Szabó Zsuzsa arról beszélt, hogy Magyarországon éppen egy éve zajlanak a tiltakozások: 2022. január 31-én kétórás figyelmeztető sztrájkot tartott a PSZ és a PDSZ sztrájkbizottsága, majd márciusban határozatlan idejű munkabeszüntetést hirdetett. Miután a követeléseknek a kormány nem tett eleget, egymást követték az élőláncok, a tüntetések a fővárosban és vidéken is. A diákok, a szülők és a társadalom nagy része is megértette, hogy a szakszervezetek nem pusztán

bérharcot folytatnak, hanem az oktatás jövője a tét, vagyis a diákok érdekében cselekednek.

A tiltakozó akciók oka, hogy ma Magyarországon a diplomás-átlagkeresetnek csupán 55 százalékát kapják a pedagógusok, miközben Európában nálunk a legmagasabb a tanítással lekötött munkaidő, heti átlagban 25,5 óra. A pedagógusi állások 12 százaléka nincs betöltve. Nagyon kevés a pedagógusok munkáját segítő alkalmazott, így a tanárok túlterheltek. Ugyanez mondható el a tanulókról is, ráadásul a tanterv elavult. A magyar kormány a GDP 3,8 százalékát költi oktatásra, ez az amúgy sem magas 5,7 százalékról sülyedt erre a szintre. Érdemi párbeszéd és döntés helyett a kormány előbb rendeletben korlátozta a sztrájkjogot, majd a parlament törvényt módosított. Ezek a szigorítások szinte lehetetlenné, üressé teszik a sztrájkot, ezért a pedagógusok egy része polgári engedetlenséggel fejezte ki tiltakozását. A kormány válasza 15 pedagógus elbocsátása volt.

Szabó Zsuzsa hozzátette: A kormány továbbra sem hajlandó dönteni az oktatás átfogó reformjáról, csak a béremelést fogadja el jogos követelésként. Az emelést főként európai uniós támogatásból akarja fedezni, miközben az oktatás nemzeti hatáskör. A PSZ-nek több, a sztrájkjog korlátozása miatt született beadványa van a magyarországi Alkotmánybíróságnak, illetve a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO), a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága előtt. Szabó Zsuzsa jelezte: Addig folytatjuk a sztrájkot, a tiltakozó akciókat, amíg nem kezdődnek el a reformok Magyarországon. (LJ)

Konferencia Varsóban: jelen volt a PSZ és a PDSZ is

Külföldi pedagógusok is kiálltak a magyarok mellett a magyarországi szolidaritás napján (2023. január 31.) az *Attractiveness of the Teaching Profession ETUCE-EFEE (európai oktatási szakszervezetek szövetsége) projekt* varsói zárókonferenciáján. Egy olyan dokumentumot fogadtak el, amely összhangban van a hazai követelésekkel. A kormányoknak azon kellene dolgozniuk, hogy minél több fiatal válassza a pedagóguspályát, és hogy szűnjön meg az elvándorlás. A törvényekkel is ezt kellene segíteni, nem pedig éppen ellene tenni. A magyar kormányknak is ezt kellene végre megértenie és eszerint cselekednie – hangsúlyozza az elfogadott dokumentum. A konferencián részt vett Totyik Tamás, a PSZ alelnöke is.

Az oktatás jövőjéről Szolnokon

A Szolnoki Tankerületi Központ „Beszélgessünk az iskoláról” programsorozatában, 2023. február 8-án délután fórumot tartott Szolnokon. A rendezvényre meghívták Szabó Zsuzsát, a PSZ elnökét és Totyik Tamást, a PSZ alelnökét.

Mindketten az oktatás Pedagógusok Szakszervezete által régóta hangoztatott gondjairól beszéltek, változásokat sürgetve a jövő nemzedéke érdekében.

„Kié az iskola?”

Kerekasztal-beszélgetés

Éppen 10 év telt el az iskolák államosítása óta. A központosítás nyilvánvalóan kudarcot vallott. Az eltelt évtizedet nemcsak az oktatás színvonalának drámai hanyatlása, hanem pedagógussztrájkok sora, polgári engedetlenség és több tízezres diáktüntetések jellemzik. A korábbi önkormányzati és a jelenlegi állami fenntartás tapasztalatairól, az oktatás megmentésének lehetőségeiről volt szó a „Kié az iskola?” című kerekasztal-beszélgetésen 2023. február 22-én, amelyen részt vett Szabó Zsuzsa, a PSZ elnöke is. A Városért Egyesület rendezvényén egyebek mellett beszélt a pedagógushiány társadalomra is káros hatásáról, az oktatásban dolgozók anyagi és erkölcsi megbecsültségének hiányáról. A jelen diákjai a jövő munkavállalói, most van joguk ahhoz, hogy minőségi oktatást kapjanak. Az elnök köszönetet mondott mindenkinek, aki az elmúlt egy évben tiltakozott az oktatás javítása érdekében. A beszélgetés résztvevője volt Hiller István korábbi oktatási miniszter, Kocsis Imre Antal, a Sylvester

Fotó: Balogh Róbert

János Református Gimnázium igazgatója, Miholics Lili diák, a Diákok a Tanárokért csoport alapítója, Nahalka István oktatáskutató. Az eszmecsere Horváth Csaba, Zugló polgármestere, az egyesület elnöke vezette. A rendezvényt a Facebook élőben közvetítette: <https://www.facebook.com/avarosertegyesulet>

PSZ-fórum az SNI-s gyermekek köznevelési- oktatási esélyegyenlőségéről

Az atipikus fejlődésű, speciális nevelési, oktatási igényű gyermekek ellátására fordítható támogatás összege nem változott az elmúlt öt évben, és továbbra is a szükségesnél jóval kevesebb az SNI-s gyerekekkel foglalkozó szakember – mondta Hajnal Gabriella, a Klebelsberg Központ elnöke a Pedagógusok Szakszervezete országos gyógypedagógiai fórumán, március 4-én. A pénz ugyanannyi, de a KK igyekszik legalább a régiók közötti pénzelosztási egyenlőtlenségeket kiegyenlíteni. Az elnök a személyi feltételekről szólva megjegyezte, a létszámhiány mellett az előregedés is veszélyezteti a gyógypedagógusi szakmát. Egyre több utazó gyógypedagógusra lenne szükség. Hangsúlyozta: a probléma kezelésének enyhítését szolgálja, ha a pedagógusképzés minden területén kötelezővé tennék az SNI-s gyerekeket felismerő, a nevelésüket, oktatásukat segítő módszertan elsajátítását. Azt is felvetette: kevés a pedagógiai asszisztens is, ezért jónak tartaná, ha érettségi után 1-2 éves továbbképzés, felsőfokú szakképzés indulna.

Előadásában az elmúlt évek eredményeire is kitért: ma már minden tankerületben van EGYMI (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény), több lett a tagintézmény és a telephely, valamint háromszor több oktatási intézmény pedagógiai programjába került be az SNI-s ellátás. További cél minden egyes intézmény konkrét probléma-területekre történő specializációja.

Locsmándi Alajos, az EGYMI Országos Egyesületének elnöke, a Mozgásjavító Általános Iskola, Szakközépiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Diákotthon igazgatója arról beszélt, miként változott a

különböző problémákkal küzdő gyerekek oktatása, nevelése az 1970-es évek óta, hogyan alakult az intézményrendszer, mi ma az EGYMI-k és a többségi intézmények feladata. Jelenleg az 5320 iskolából 4047 vesz részt az együtt nevelésben. Kétszázhatvanhat valamilyen szintű (teljes intézmény, csoport) külön nevelést valósít meg. A speciális problémákat kezelő intézmények fontosságát, feladatuknak sokrétűségét egyedi példákat ismertetve illusztrálta.

Zelena Noémi, a Kispesti Móra Ferenc Óvoda, Általános Iskola, Egységes Módszertani Intézmény igazgatója elmondta, hogy intézményében a fenntartó jelentős mértékben kívánta csökkenteni a gyógypedagógiai asszisztensek számát. Ahhoz, hogy ez ne történjen meg, egy szakmai anyagban kellett igazolniuk, hány pedagógiai asszisztensre lenne szükségük és miért. Ezért létrehoztak egy munkacsoportot, amely alapos felmérést készített arról, hogy az utóbbi években hogyan alakult a problémás gyerekek aránya, melyek a fő diagnosztizált okok, milyen egészségügyi problémák vannak, hány gyerek él halmozott problémával. Úgy ítélték meg, hogy minden osztályhoz vagy csoporthoz kell 1 asszisztens a gyógypedagógus mellé, ha súlyosabb a probléma, akkor 2; és 5 ápolói vagy egészségügyi dolgozó mellé 1 asszisztens. Végül arra jutottak, hogy az országos intézményhálózatban összesen 529 asszisztensre lenne szükség, ehelyett jelenleg csak 349 segítő dolgozik. Kiss László, a Belügyminisztérium pedagógiai szakszolgálati és gyógypedagógiai referense a 2021–27 közötti időszak fejlesztési irányáról beszélt, amikor több mint 16 milliárd forintot fordíthatnak az SNI-s tanulók nevelésének, oktatásának finanszírozására uniós forrásokból. A támogatott területek nagyrészt ugyanazok, mint korábban (inkluzív nevelés, pályorientáció stb.), új elem a tartós gyógykezelés alatt állók oktatásának fejlesztése. A szakembertől megtudtuk, mintegy tízezer gyógypedagógus van a köznevelés rendszerében, ami 2010-től a kétszeresére nőtt, illetve, hogy jelenleg 70 százalék az integrált nevelés aránya. Azt is elmondta: a többségi intézményben dolgozó pedagógusok 150, az SNI-s tanulók oktatásához kapcsolódó akkreditált továbbképzésből választhatnak.

A fórumon több szülő is jelezte, hogy a felvázolt pozitív eredmények és adatok sokszor nincsenek összhangban saját tapasztalataikkal.

Amiről mélyen hallgat a magyar oktatásirányítás

Egy éve hangos a magyar közoktatás a kialakult válsághelyzet miatt. Az oktatási kormányzat tétlensége nyomán a közvélemény most szembesült igazán azzal, milyen veszélyek leselkednek a társadalom egészére a pedagógushiány, az alacsony fizetések, a diákok és a pedagógusok túlterheltsége következtében. Magyarországon már nem nemes hivatás a pedagógusi pálya, a munkavállalók nagyfokú „kizsákmányolása” folyik. Emellett vannak olyan elemei a közoktatási rendszernek, amelyekről csak halkan beszélnek az oktatáskutatók és a tiltakozók – elavult tantervek, áldatlan állapotok egyes oktatási intézményekben, szegregáció, esélyegyenlőtlenség –, és vannak olyan elemek, amelyek még nem jelentek meg igazán a köztudatban, ezekről szeretnék néhány szót ejteni, a teljesség igénye nélkül.

Talán meglepő, de a világ sok országa küzd a magyarhoz hasonló helyzettel: pedagógushiány, a nemzeti erőforrások csökkenése az oktatásban, a pedagóguspálya vonzerejének csökkenése. De a hazai helyzetet nehezítik a kormány „antimodernizációs” törekvései, illetve mély hallgatása a világban zajló kulturális és oktatási paradigmaváltásról. Mindez komoly veszélyek forrása lesz a következő évtizedekben a magyar társadalom és gazdaság számára.

A világ oktatáskutatóit három súlyos kérdés foglalkoztatja:

- az információrobbanás kezelése,
- a mesterséges intelligencia, a robotizáció hatása az oktatásra,
- fenntartható fejlődés és a környezet védelme.

A gazdaság szereplői is egyre inkább ezekre a kérdésekre várnak választ annak érdekében, hogy a munkaerőpiacon a szükségleteikhez igazodó munkaerő jelenjen meg.

Az információrobbanás kérdése

az internet megjelenése óta foglalkoztatja a kutatókat, nemcsak hálózatalméleti szempontok, hanem a megjelenő információk hitelessége miatt is. Nagy kérdés, hogyan lehet kiszűrni azokat az információkat, amelyek valósak, és melyek tartoznak az úgynevezett „fake news” kategóriába.

Különösen ott érdekes ez a kérdés, ahol a politikai hatalom köréhez tartozó tartalomszolgáltatók a legnagyobb álhírgyártók. Egy mai demokráciában a közoktatás egyik alapfeladata megtanítani a diákokat arra, hogyan tudják kiszűrni a valós és a hamis híreket egy olyan világban:

- ahol 12 óra alatt megduplázódik az interneten hozzáférhető információ mennyisége,
- ahol az online világban több időt tölt egy átlagos tanuló, mint az offline világban.

A modern oktatáspolitikában ebben a helyzetben nem írhat elő még több bemagolandó tartalmat a diákok számára, hanem segítenie kell az eligazodásukat a „való világban”. Ezért lenne fontos, hogy a készségek, skilllek fejlesztése kerüljön előtérbe. Igaz, ehhez kellő politikai bátorságra is szükség

lenne, mert egy 21. századi alaptanterv új szellemiséget vár el a pedagógustársadalomtól, az oktatásirányítástól, a szülőktől, és tudjuk, egy megmerevedet struktúrát nehéz megváltoztatni.

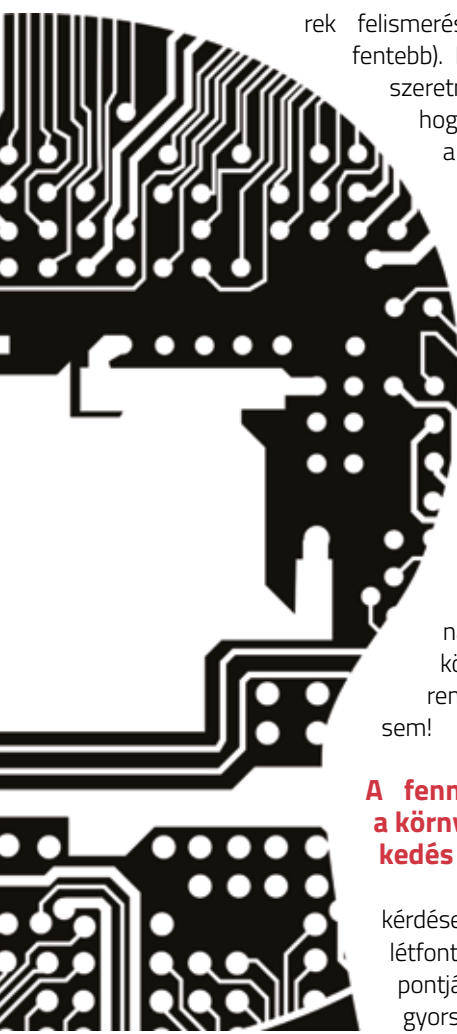
Már most, a jelen helyzetben ki kell mondani, hogy nem az iskola feladata meghatározni, mit gondoljon a világról a gyermek, hanem csak a keretet kell megadnia ahhoz, hogyan kell gondolkodni.

A tanár szerepe is megváltozik, most már nem az a feladata, hogy információt adjon át, hanem az, hogy segítse azokat átalakítani tudássá. Nem új tantárgyakra és még több információátadásra van szükség, hanem olyan készségekre, amelyekkel az online világból szerzett információkat tudja átalakítani tudássá a diák.

A mesterséges intelligencia megjelenése

komoly kihívás elé állítja napjainkban az oktatás szereplőit. A legfontosabb annak a tévhitnek az eloszlatása, miszerint a tanár, a tanító munkáját ki fogja váltani egy robot, és otthonról, tanár irányítása nélkül is lehet majd ismereteket szerezni a mesterséges intelligencia (MI) segítségével. Jelenleg alapvető hiányosságai vannak az MI-nek: kritikai érzékkel, kreativitással, önálló gondolkodással nem rendelkezik, de már tud önálló verset, esszét írni (ChatGPT), szöveget idegen nyelvről lefordítani és a fordítást emberi hangra átkonvertálni, gépeket, épületeket tervezni, orvosi diagnosztikát végezni stb. Az oktatásnak elsősorban az etikus alkalmazásra kell választ adnia, illetve az alkalmazás lehetőségét kell beilleszteni a tudás kialakításának folyamatába. A közeljövőben feltehetően beadandó esszék, dolgozatok aránya jelentősen csökkenni fog, vagy el fognak tűnni. A jelenlegi „MI” nem tudja még tökéletesen szűrni a valótlan dolgokat. Ezért is lenne fontos az álhí-

rek felismerésének oktatása (lásd fentebb). Mindenki figyelmét fel szeretném hívni arra a tényre, hogy a jövőkutatók szerint a PISA-méréseken a hétfokú skála negyedik szintje alatt teljesítők munkáját a robottechnológia ki fogja váltani a következő húsz évben. Magyarországon a négyes szint alatt teljesítő 15 évesek aránya 60%. Mit fogunk kezdeni ennyi humán erőforrással, amely a munkaerőpiac számára használhatatlan lesz? Ennyi közmunkát nem tud teremteni egyetlen kormány sem!

A fenntartható fejlődés, a környezettudatos viselkedés

kérdése az országok számára létfontosságú a jövő szempontjából. A profitéhes, a gyors haszon reményében tevékenykedő globális tőke és az ezen érdekeknek kiszol-

gáltatott vagy ezen érdekeket kiszolgáló államok vezetői sok esetben ezzel ellentétesen gondolkodnak, cselekednek. Gyökeres szemléletváltásra van szükség a társadalom részéről ebben a kérdésben is. Változás csak az edukáció útján érhető el, de ehhez a pedagógusok képzésén, átképzésén is sürgősen változtatni kell a tartalmi változtatások mellett.

A környezeti változások hatásai közé kell sorolni azt a tény is, hogy egyre nagyobb a mentális problémákkal küzdő

gyermek aránya a világ összes országában. **A gyermekek mentális problémáinak leküzdése a tantermekben sokkal nagyobb kihívást jelent jelenleg a pedagógusoknak, mint az ismeretek átadása.** Az otthoni hátrányok leküzdésének és a társadalmi tanulásnak a szintere lett az iskola, ehhez nemcsak a tanterveket kell átírni, hanem egyre több segítőre van szüksége a pedagógusoknak, bár tudjuk, hogy a magyar kormány nem akar minden pedagógus mellé egy „Sancho Panzát” állítani.

Azoknak az országoknak, amelyek nem tudják az oktatásukat rugalmasan, a lehető legrövidebb időn belül átalakítani a fenti kihívásokra válaszolva, a meglévő hátrányok még tovább fog nőni, és végleg a perifériára szorulnak a gazdasági versenyben. Ennek érdekében a magyar oktatás szereplőinek, szakértőinek, oktatásirányítóknak, szakpolitikusoknak végre le kellene ülniük, hogy az oktatás jól ismert működési zavarai mellett – bérek, munkaterhek, pedagógus- és forráshiány – tartalmi szabályozásunkról is beszéljenek és „gombolják újra” azt. Alakítsák úgy, hogy a leszakadók száma a jövőben ne növekedjen, és a közoktatás a felzárkózás (esélyegyenlőség) lehetőségét is meg tudja teremteni.

A vázolt kihívásokra csak úgy lehet reflektálni, ha a pártpolitika visszavonja csápjait, és a nemzeti konszenzus megteremtése érdekében a **legmagasabb közjogi méltóság** a tárgyalóasztal mellé ülteti a szakma képviselőit. *Történelmi felelősség terheli azokat, akik nem ismerik fel a lépéskényszert és nem tesznek semmit a változás érdekében!* Ha sikerül megegyezésközeli állapotot teremteni, akkor azonnal meg kell kezdeni a tanárképzés és a tartalmi szabályozás átalakítását. Erre van kapacitása és képessége mind a felsőoktatásnak, mind a Magyar Tudományos Akadémiának, mind a pedagógustársadalomnak.

Ha értelmes célok lesznek kitűzve és az átalakuláshoz megfelelő források hozzárendelése is megtörténik, akkor 2-3 PISA-mérés után érzékelhető lesz az elmozdulás, rövid időn belül előáll a 21. századi igényeknek megfelelő munkaerő, és az ország gazdasága sem lesz ennyire kiszolgáltatott. Kérdés az, hogy ennek a hatalomnak van-e politikai szándéka és akarata ebbe belevágni.

Totyik Tamás alelnök
Pedagógusok Szakszervezete

A PSZ az alapvető jogok biztosához fordul

A PSZ nyomatékosan kéri az alapvető jogok biztosát: vizsgálja azt is, hogyan sérül a gyermekek oktatáshoz való joga. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) üdvözli, hogy az alapvető jogok biztos, *Kozma Ákos* hivatalból átfogó vizsgálatot indított a gyermeki jogokat érintő jövőbeli visszasságok megelőzéséért. A PSZ úgy látja, az átfogó vizsgálat egyben lehetőséget adna a múltbeli visszasságok

feltárására is: az alapvető jogok biztos tekintse át, hogyan sérül a gyermekek oktatáshoz való joga amiatt, hogy egyes településeken évek óta nincs pl. matematikát, informatikát vagy nyelveket tanító pedagógus, nincs tornaterem, egyes termekben 16 fokban ülnek a diákok.

A PSZ 2022. október 4-én és 5-én az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala fővárosi és területi irodáinak (Budapesten, Győrben,

Szegeden, Debrecenben, Székesfehérváron, Miskolcon és Pécsen) a problémákról petíciót adott át, de csaknem öt hónap alatt ezekre a beadványokra nem érkezett válasz! A PSZ nyomatékosan kéri Kozma Ákost arra is, vizsgálja meg, hogy az állam teljesíti-e alkotmányos kötelezettségét a gyermekek nevelésében-oktatásában, s ha nem, ki- nek a hatásköre Magyarországon, hogy ezt számonkérje.

Hírek

- **A Kúria kimondta, hogy senkit nem lehet kirúgni a véleménye miatt, ami jó hír a sztrájkoló tanároknak is**

Fontos ítélet született a Színház- és Filmművészeti Egyetem egykori oktatója, az egyetemről 2020 novemberében elbocsátott Faur Anna ügyében, számol be a részletekről az őt képviselő Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). A Kúria kimondta, hogy az SZFE jogellenesen megkülönböztette az egyetem egykori oktatóját, amikor a politikai véleménye megtorlásaként szüntette meg munkaviszonyát. A TASZ szerint az ítéletből következik az is, hogy egyetlen munkavállalót sem lehet a kirúgás fenyegetésével elhallgattatni, mert mindenkinek joga van ahhoz, hogy fellépjen érdekei védelmében a munkahelyén. *(telex.hu)*
- **Legalább 14 ezer, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársra is szükség lenne**

Ez derült ki a Budapest Intézet elemzéséből. Mintegy 36 ezer teljes állásban, valamint körülbelül háromezer félállásban vagy szerződéssel foglalkoztatott, NOKS státuszú munkavállaló – például pedagógiai és gyógypedagógiai asszisztens, pszichopedagógus, titkár, dajka, könyvtáros, rendszergazda, takarító – dolgozik a köznevelésben. A szakszervezetek követelésesei között szerepel, hogy az ő fizetésük emelkedjen legalább a garantált bérminimum 130 százalékára.

A PSZ alelnöke, Totyik Tamás a Népszavának azt mondta, a januári, Miskolctól Budapestig tartó Tudásmenet során is több tanárkollégája nagy problémának nevezte az iskolai segítők, leginkább a pedagógiai asszisztensek hiányát. Ők a gyermekfelügyeletben, adminisztrációs feladatokban, programok szervezésében vesznek részt, ami nagy segítséget jelenthet a pedagógusoknak, különösen a szegényebb régiókban, ahol magas a hátrányos helyzetű gyerekek aránya. Totyik Tamás szerint a köznevelési intézményekben sokszor annál is több segítő munkatársra lenne szükség, mint amennyit a jogszabályok előírnak.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint az SNI-s tanulók létszáma évről évre növekszik, a 2022/2023-as tanévre 102,2 ezerre emelkedett. **A hátrányos helyzetű fiatalok száma 98,8 ezer, a halmozottan hátrányos helyzetűeké 97,6 ezer volt** a legutóbbi, 2021-es évre vonatkozó adatok szerint. *(nepszava.hu)*
- **A pótköltségvetés egyik vesztese az alapfokú oktatás**

Az oktatási kiadások 28 százalékkal emelkednek 2022-höz képest, ám nagy a szórás a különböző iskolanemeknél: az alapfokú oktatásnál a tervezett inflációt alig meghaladó, 16 százalékos kiadásnövekedéssel számol a kormány. A pedagógus-béremelés kérdését a költségvetés indoklása annyiban érinti, hogy januárban 10 százalékkal emeltek egyes juttatásokat (hivatalosan ágazati szakmai bérpótlék), további emelésre csak az uniós pénzekből lesz lehetőség. A középfokú oktatásra fordított kiadások viszont 40 százalékkal emelkednek, míg a felsőoktatásban 28 százalékos a növekmény. *(nepszava.hu)*
- **Csábítás a pedagógusképzésbe**

Egy törvénymódosítással azok is állami ösztöndíjjal szerezhetnek mérnök-, zene- és zeneművésztanári diplomát a győri Széchenyi István Egyetemen, akik korábban már felhasználták a 12 állami ösztöndíjas félét.

*

Havi százezer forintot kapnak azok az elsőéves, nappali tagozatos hallgatók, akik első helyen jelölték meg a Szegedi Tudományegyetem vagy a Gál Ferenc Egyetem valamelyik pedagógusképzését, és be is kerültek oda. A Nyíregyházi Egyetem már 2021 óta havi 50 ezer forintos ösztöndíjat ad az elsőéves tanár szakos hallgatóknak, a nappali tagozatos elsőévesek emellett egy laptopot is kapnak – igaz, ez nem csak a pedagógusképzésben tanulóknak jár. Leendő tanároknak szóló ösztöndíjprogramot indított a Pécsi Tudományegyetem. A nappali tagozatos, osztatlan tanárszakra tanulók az első sikeresen elvégzett szemeszter után 100 ezer forintos egyszeri támogatást kapnak, majd havi 20 ezer forint jár azoknak, akik egy félévben legalább 30 kreditet gyűjtenek.
- **Új sztrájktörvényt is akar az MKKSZ**

A Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete a fizetésemelésen kívül a sztrájktörvény módosítását és a diplomás-bérminimum bevezetését is kéri a kormánytól, mivel jelenleg a szakmában „jogász-közgazdászt, illetve informatikust már nagytól kell keresni”. Boros Péterné, az MKKSZ elnöke azt mondta: „A létszámok borzasztóak. Harmincszázalékos

létszámcsökkenés van, nemcsak a pedagógusoknál hiányoznak emberek, hanem a közsféra minden ágazatában.” Csatlakozni fognak mindenkire, aki elégedetlen.

● **Tüntettek az óvodapedagógia helyzete miatt Szegeden**

Közel félezer ember gyűlt össze február 22-én Szeged belvárosában azért, hogy az óvodapedagógusok és az óvodák méltatlan helyzete miatt tiltakozzon. A legtöbb szegedi óvoda képviseltette magát a tüntetésen, valamint az Egyesült Diákfront is jelen volt. Hét pontjukat többször felolvasták, ezzel nyomatékosítva követeléseiket, amelyeket a Belügyminisztériumnak is elküldenek. Eszerint kevesebb adminisztrációs terhet, nagyobb társadalmi megbecsülést, a pedagógiai asszisztensek munkaidejének csökkentését, a bérfeszültség megszüntetését, gyógypedagógia pótlékot és 13. havi illetményt követelnek, valamint azt, hogy azonnal állítsák vissza az Oktatási Minisztériumot. Jelenleg 11 huszonöt évnél fiatalabb óvodapedagógus van a szegedi óvodákban, és 5–10 éven belül 182 fog nyugdíjba menni, az utánpótlás pedig bizonytalan. (*szegeeder.hu*)

● **Béremelést követelnek az ELTE oktatói is**

Az ELTE 650 dolgozója követeli, hogy emeljék az alapbéreket, azok ugyanis nemcsak európai vagy közép-európai, hanem magyarországi összehasonlításban is extrém alacsonyak. Míg 10 éve egy adjunktus bértábla szerinti alapbére (bruttó 277 200 ezer Ft) a nemzetgazdasági átlagbér körül mozgott, mostanra annak 60%-a alá csökkent. A jelenlegi bértábla szerint az új minimálbérnél (bruttó 232 ezer forint) alacsonyabb a tanársegédi alapbér (bruttó 221 800 forint), míg az új garantált bérminimum (bruttó 296 ezer forint) még az egyetemi adjunktusi alapbérnél is magasabb. A jelenlegi fizetések nem biztosítják az oktatók és az adminisztratív munkakörben dolgozók megélhetését, nem teremtik meg a tudományos kutatás, illetve a színvonalas oktatási és azt támogató tevékenységek minimálisan szükséges előfeltételét sem, és egyre nehezebbé teszik az utánpótlás biztosítását. Ráadásul az egyetemi bértáblába sem az oktatók, sem az adminisztratív munkakörben dolgozók bérére vonatkozóan nincs beépítve semmilyen automatizmus, amely akár csak a hivatalos infláció követését lehetővé tenné. Őhajukat már 2022 novemberében eljuttatták az egyetem vezetéséhez, de mivel nem történt

semmi előrelépés, ismét a vezetőséghez, valamint a fenntartóhoz és a nyilvánossághoz fordultak. (*eduline.hu*)

● **Egy szabolcsi roma pedagógus lett az év óvónője**

Réz műves Gina Hodászon dolgozik: az év óvónője kategóriában ő nyerte el az értéktérítő romák elismerésére alapított REYN-díjat. Az országban elsőként létrehozott cigány nemzetiségi óvodába járt gyerekként, majd húsz évvel később óvodapedagógusként tért vissza. 2017-ben végezte el Hajdúböszörményben a roma nemzetiségi óvónői képzést. A „nyelvi fészek program”, a kétnyelvűségre alapozó pedagógiai módszer egyik kitalálója. Ez a módszer segíti az egymás iránti megértést, hiszen közösen használják egymás nyelvét, erősítve az összetartozás érzését. (*nyugatifeny.hu*)

● **Gaál Mária: Póklusz! Póklusz! Fulálá!**

A sok gond között egy kis mosoly! – ezzel a mondattal hívta fel a figyelmet legújabb kötetére a mátészalkai nyugdíjas pedagógus, aki számos, oktatással foglalkozó könyvet megjelentetett már. Húsz éven át írta, először csak magának, az unokái vicces mondatait, ebből lett a könyv. De azért itt is szó esik óvodáról, iskoláról, és persze gyerekekről, családról. Az író (óvónő, tanítónő, népművelő, közoktatási vezető) eddigi finom társadalomkritikáját humor, gyermeki humor váltja fel. A gyerek sokszor bölcsőbb, mint a felnőtt, gyakran tart tükröt elénk. És a könyv megmutatja: eldugott, sivár helyen, panelházban is történhetnek csodák. Sok szülő, nagyszülő, gyermek ismerhet magára húsz év ellesett, humoros vagy épp elgondolkodtató, megható, rövid történeteiben.

A gyermekek után járó pótszabadság munkajogi szabályainak értelmezési és alkalmazási problémáiról – a teljesség igénye nélkül ***Kérdések – válaszok***

Az utóbbi időben megszorodtak a szabadság mértékével, kiadásának rendjével kapcsolatos kérdések.

Ez alkalommal a pótszabadságok közül a gyermekek után járó pótszabadság szabályozását ismertetem.

Irányadó jogszabályi rendelkezések:

- A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi 1. számú törvény (Mt.)
- A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158. irányelve

Melyek az Mt. általános szabályai?

Az Mt. 118. § (1) szerint:

A munkavállalónak a tizenhat évesnél fiatalabb

a) egy gyermeke után kettő,

b) két gyermeke után négy,

c) kettőnél több gyermeke után összesen hét

munkanap pótszabadság jár.

Milyen mértékű a tartósan beteg gyermek után járó pótszabadság a Munka törvénykönyvében?

Az Mt. 118. § (2) bekezdése értelmében:

(2) Az (1) bekezdés szerinti pótszabadság fogyatékos gyermekeként két munkanappal nő, ha a munkavállaló gyermeke fogyatékos.

A gondot az okozza, hogy a 118. §-ban csak fogyatékos gyermekről szól a törvény, tartósan beteg gyermekről nem. Így a tartósan beteg gyermek után járó pótszabadságot néhány munkáltató vonakodott megadni a munkavállalóinak, arra hivatkozva, hogy az Mt. csak a fogyatékos gyermek után tartalmaz ilyen rendelkezést. Erre és a későbbiekben ismertetett további kérdésekre a választ az Mt. 294. §-ának értelmező rendelkezései adják meg.

Egyszerű kérdésnek tűnik, de ki a gyermek?

Mt. 294. § (1) * E törvény alkalmazásában

c) gyermek:

– a családok támogatására vonatkozó szabályok szerinti saját háztartásban nevelt vagy gondozott gyermek;

– fogyatékos gyermek: az a gyermek, akire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény

szerinti magasabb összegű családi pótlék került megállapításra.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény

4. § E törvény alkalmazásában

f) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy;

*fa) az a **tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek**, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul,*

k) * saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a 7. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott személlyel életvitelszerűen együtt él és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakokra kerül ki
Azaz MINDEN gyermek, akire tekintettel magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak, fogyatékosnak minősül a munkajog szerint, függetlenül attól, hogy fogyatékos vagy tartósan beteg.

Azaz megilleti a tartósan beteg gyermek után járó pótszabadság azt a munkavállalót, akinek a gyermeke után a családok támogatásáról szóló törvény szerinti magasabb összegű családi pótlék került megállapításra.

Gyakori kérdés, mikor és főleg meddig jár a pótszabadság?

Mt. 118. § (3) bekezdés:

A pótszabadságra való jogosultság szempontjából:

- a gyermeket először a születésének évében,
- utoljára pedig abban az évben kell figyelembe venni, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény értelmében az emelt összegű családi pótlék folyósításának szabályai eltérnek az Mt. rendelkezésétől.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével és alkalmazásával – véleményem szerint – megállapítható, hogy az Mt.118.§ (2) bekezdése szerinti emelt mértékű pótszabadság a fogyatékos gyermek esetében is abban az évben jár utoljára, amikor 16. életévét betölti.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvénynek az emelt összegű családi pótlék folyósításának szabályai eltérnek az Mt. rendelkezéseitől.

Gyermek utáni pótszabadság akkor is jár-e, ha a gyermek külföldön él?

Érdekes kérdés!

Mt. 294. § (1) * E törvény alkalmazásában

c) gyermek: a családok támogatására vonatkozó szabályok szerinti saját háztartásban nevelt vagy gondozott gyermek;

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény

Értelmező rendelkezések

4. § E törvény alkalmazásában

k) * saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a 7. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott személlyel életvitelszerűen együtt él és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki

7. § * (1) * Nevelési ellátásra jogosult

a) * a vér szerinti vagy örökre fogadó szülő; a szülővel együtt élő házastárs; az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökre kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van; a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja (a továbbiakban együtt: szü-

lő); a nevelőszülő; a gyám; továbbá az a személy, akihez a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § (1) bekezdése alapján a gyermeket ideiglenes hatállyal helyezték, a saját háztartásában nevelt

A fent idézett rendelkezések szerint – véleményem szerint – megállapítható, hogy csak annak jár a gyermek után pótszabadság, aki a gyermekkel életvitelszerűen együtt él.

2023. 01. 01. napján hatályba lépett módosítások

Szülői szabadság

118/A § * (1) A munkavállalót gyermeke három éves koráig negyvennégy munkanap szülői szabadság illeti meg.

(2) A szülői szabadság igénybevételének feltétele, hogy a munkaviszony egy éve fennálljon.

Megjegyzés

- A gyermek gondozása céljából egyidejűleg egy jogcímen lehet távol a munkavállaló, ezért a szülői szabadság és az Mt. 128. §-a szerinti fizetés nélküli szabadság egyidejűleg nem adható ki. (128. § * (1) A munkavállaló gyermeke harmadik életéve betöltéséig – a gyermek gondozása céljából – fizetés nélküli szabadságra jogosult, amelyet a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni.)
- A szülői szabadság igénybevételének feltétele, hogy a munkaviszonynak egy éve fenn kell állnia a munkáltatónál. Az egy év munkaviszony fennállásnak követelménye azonban nem jogvesztő feltétel. Így, ha az igénybevételkor a gyermek születésére vagy örökbefogadására tekintettel még nem állna fenn a munkaviszony egy éve a munkáltatónál, de később ez a követelmény teljesül, akkor igénybe veheti a munkavállaló a szülői szabadságot.

Apasági szabadság

(4) * Az apa gyermeke születése esetén legkésőbb a gyermeke születését követő, vagy gyermek örökbefogadása esetén legkésőbb az örökbefogadást engedélyező határozat véglegessé válását követő második hónap végéig tíz munkanap szabadságra (a továbbiakban: apasági szabadság) jogosult, amelyet kérésének megfelelő időpontban, legfeljebb két részletben kell kiadni. Az apasági szabadságra a munkavállaló akkor is jogosult, ha a gyermeke halva születik, vagy meghal.

A módosítás a 2019/1158. irányelvben fog-

laltak átültetését biztosítja a magyar munkajogi szabályozásba.

Ez az irányelv meghatározza az apasági szabadságra, szülői szabadságra és gondozói szabadságra, valamint a munkavállaló szülők vagy gondozók számára biztosított rugalmas munkafeltételekre vonatkozó minimális követelményeket.

Részlet az irányelvből

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CEEX:32019L1158&from=EN>

„Ezen irányelv minden munkaszerződéssel vagy más munkaviszonnyal rendelkező munkavállalóra alkalmazandó, ideértve a részmunkaidős munkavállalók, a határozott idejű szerződés alapján munkát vállalók, illetve munkaerő-kölcsönzőkkel kötött munkaszerződéssel rendelkező vagy ott munkaviszonyban álló munkavállalók foglalkoztatására vagy munkaviszonyára vonatkozó szerződéseket, a 2010/18/EU irányelv által korábban előírtak szerint.

Figyelembe véve az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: a Bíróság) a munkavállaló státusza megállapításának kritériumaira vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, a munkaszerződések és a munkaviszony meghatározása a tagállamok feladata. A gondozási feladatok nők és férfiak közötti egyenlőbb megosztásának ösztönzése érdekében, valamint azért, hogy korán kialakulhasson az apák és gyermekeik közötti kötődés, jogot kell biztosítani az apáknak vagy – ha és amilyen mértékben a nemzeti jog elismeri – a velük egyenjogú társszülőknek arra, hogy apasági szabadságot vegyenek igénybe.”

Felhívom a figyelmet, hogy az általam leírt szakmai vélemény nem kötelező erejű, csupán a fenntartói, intézményvezetői, munkáltatói döntéshozatalt segíti, segítheti.

Az Alkotmánybíróság 60/1992. (XI. 17.) AB határozatában kifejtette, hogy a minisztériumi és egyéb állami szervektől származó jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, körlevelek, útmutatók, iránymutatások, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések kiadása alkotmányellenes.

Összeállította az irányadó jogszabályi rendelkezések és dr. Szabó M. András, a bnt ügyvédi iroda alkalmazott ügyvédje szakcikke alapján

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária
munkajogász, vezető jogtanácsos,
ILO-közvetítő és döntőbíró

Cikkajánló

Az, hogy hová születik egy gyerek, a későbbi álmait is meghatározza

Kende Ágnes szociológus írása

A fejlett országokban élők, köztük a magyarok kétharmada aggódik amiatt, hogy nem él majd olyan anyagi biztonságban, mint a szülei, attól pedig különösen tart, hogy a gyerekeiknek még ennél is rosszabb lesz. A megkérdezettek szerint 10 szegény gyerekből hat felnőttként is szegény lesz; emellett a legkétségesbeesettebbek és a legboldogtalanabbak érzik a legkevésbé azt, hogy a politikusok képviselnék az érdekeiket. Így nem csoda, hogy a legtöbben úgy látják, alig van társadalmi mobilitás az országukban, és valójában nem is tévednek nagyot: az európai OECD-országokban öt, Magyarországon hét generációnak kell felnőnie ahhoz, hogy a szegény családok gyerekei megközelítsék saját hazájuk átlagjövedelmét. A szegény családokba született gyerekek várhatóan 20 százalékkal kevesebbet fognak keresni felnőtt korukban, mint jómódú családokból származó társaik – derül ki az OECD társadalmi mobilitás helyzetét bemutató oldalán...

Az egyenlőtlenség öröklődik: a legnagyobb jövedelemmel rendelkező családok gyerekei átlagosan több mint kétszer akkora vagyonnal indulnak neki az életnek, mint a legszegényebb háztartásokba született gyerekek. Az alacsony színvonalú munkahelyekről a legnehe-

zebb kitörni: nagyon kicsi eséllyel lehet elhagyni a rosszul fizetett és átmeneti munkák világát, ahogy az alacsony iskolai végzettségűeknek sincs sok lehetőségük arra, hogy át- vagy továbbképezzék magukat. Ezen a helyzeten a technológiai fejlődés sem segít igazán, hiszen az automatizálás, a mesterséges intelligencia és a digitalizáció miatt kicsi a kereslet a középszintű készségek iránt, miközben a magas és alacsony szintű készségekkel (a nehezen automatizálható feladatokra) egyre könnyebb elhelyezkedni a munkaerőpiacon. A vidéken élőknek különösen súlyos a helyzet, mert ott az alacsonyabb technológiai felkészültség miatt nehezebb alkalmazkodni az új világhoz...

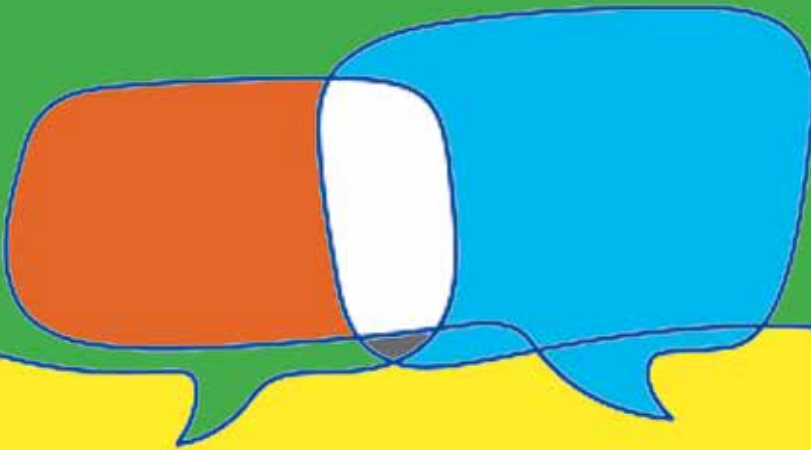
Azt, hogy a társadalmi különbségek mennyire befolyásolják a gyerekek iskolai eredményeit, a serdülőkorra lesznek igazán nyilvánvalók – derül ki az OECD oldalán. Azok a tizenöt évesek, akiknek szülei a társadalmi-gazdasági helyzet szempontjából a felső 25 százalékba tartoznak, az oktatási rendszerek eredményességét mérő PISA-teszteken is jobban teljesítenek, mint az alsó 25 százalékba tartozó gyerekek. De nemcsak a család, hanem az iskolai környezet is sokat számít: azokban az iskolákban, ahol a legtöbb tanuló hátrányos helyzetű családból származik, a gyerekek rosszabbul teljesítenek – függetlenül attól, hogy milyen státuszúak a szülei. Magyarán a szegregált iskola minden oda járó gyerek eredményét lehúzza, erősítve ezzel az esélyegyenlőtlenséget. Az, hogy hová születik egy gyerek, a későbbi álmait is meghatározza: az OECD-országokban a szegény családból származó 15 éveseknek csak a fele számít arra, hogy el fog jutni az egyetemig, míg a magas státuszú családok gyerekei esetében ötből több mint négy készül úgy, hogy diplomát szerez. Ezt aztán az adatok vissza is igazolják: a diplomás szülők gyerekei 45 százalékponttal nagyobb valószínűséggel szereznek maguk is egyetemi diplomát, mint azok, akik szüleinek legfeljebb középfokú végzettsége van. Emellett valószínűleg egészségesebbek lesznek, és a pénzük is több lesz. A lányok és fiúk közötti iskolai különbségek az egyetlen olyan terület, ami sokat javult az elmúlt bő évtizedben.

A teljes cikk itt olvasható:

<https://qubit.hu/2023/02/06/az-hogy-hova-szuletik-egy-gyerek-a-kesebbi-almait-is-meghatarozza>

A MASZSZ és a SZEFG közös levele az Európai Szakszervezeti Szövetségnek

Közös levélben tájékoztatta a pedagógusok helyzetéről és a kormány legutóbbi, a tanárok rendkívüli elbocsátásáról hozott rendeletéről a 45 millió tagot képviselő Európai Szakszervezeti Szövetséget (ETUC – ESZSZ) a két legnagyobb hazai érdekvédelmi konföderáció, a Magyar Szakszervezeti Szövetség és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma. A két konföderáció ezzel is segíti a pedagógusok küzdelmét. Azt remélik, hogy az ESZSZ a 39 csatlakozott ország nevében ezúttal is nemzetközi sajtóközleményben fogja elítélni a magyar kormány hatalommal való visszaélését, a pedagógusok megfélemlítését, tiltakozó akciójuk letörését.

A szakmai szervezet levele az OKNT-hez – és a folytatás

A Civil Közoktatási Platform (amelynek a PSZ is tagja) levelet írt még tavaly decemberben az Országos Köznevelési Tanács (OKNT) pedagógusszakmai szervezetek által megválasztott tagjainak, melyben felszólítja őket: mandátumuk lejártával számoljanak be munkájukról a választóiknak!

2017-ben az OKNT új szabályozás alapján újjáalakult. Akkor úgy látták, van esély arra, hogy az OKNT legitim szervezet legyen, mivel elvileg demokratikus folyamatban szakmai civil szervezetek is delegálhattak befolyással rendelkező tagokat. Úgy gondolták, a delegálási folyamat lehetőséget ad a civil szakmai szervezetek közötti kapcsolatépítésre is.

Ezért javasolták a szakmai civil szervezeteknek, köztük tagszervezeteiknek, hogy kapcsolódjanak be az új OKNT kialakításának folyamatába.

Sajnálatos módon – részben a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt – jelöltjeik közül senkit nem választottak meg rendes tagnak, csak egy – a működésbe be nem vont – póttag került ki közülük. A 7. legtöbb szavazatot kapó *Nahalka István* póttag lett.

Az Országos Köznevelési Tanács mandátuma ősszel lejárt, de a pedagógus civil szervezeteket képviselő OKNT-ben végzett munkájáról megválasztásuk óta nem kaptak információt. Emiatt a Civil Közoktatási Platform levélben szólította fel a civilek választottjait: számoljanak be arról, milyen szakmai munkát végeztek az elmúlt öt évben, mit értek el, és hogyan képviselték a civil szervezeteket.

*

A CKP 2023 januárjában véletlenül szerzett tudomást arról, hogy azoknak a szervezeteknek, amelyek részt kí-

vánnak venni az OKNT újjáválasztásában, 2023. január 13-áig kellett regisztráltatni magukat a minisztériumban. Az előző választás során a még korábban tett regisztráció elegendő volt, mert létezett egy minisztériumi lista a regisztrált szervezetekről. Egy, a folyamatba bejutó szervezettől tudták meg, hogy a választási folyamat már elkezdődött, a jelöltállítás lezajlott, annak határideje 2023. február 3. volt.

A szavazólapokat 2023. február 10-én a regisztráló szervezetek egy részének kiküldték. Tudnak olyan szervezetről, amely később kapta meg, és olyanról is, amely regisztrált, de nem kapott. A szavazólapon 14 jelölt szerepelt, akikre 2023. február 23-ig postai úton kellett szavazni.

Ezek után a Történelemtanárok Egylete és a Magyartanárok Egyesülete sem vett részt a 2023-as választási folyamatban, mert egy „álszervezet álválasztásának” tartják a mostani választást.

A két szervezet „nem kíván egy kiüresített testület választásában részt venni, részvételével vagy szavazatával legitimálni a szakmailag elfogadhatatlan oktatáspolitikát, a vállalhatatlan szakmai döntéseket”.

A korábbi gyakorlattal ellentétben a minisztérium idén nem értesítette a választásra jogosultakat a választásról.

CIVIL SUGÁRÚT

2023. MÁRCIUS 14-15. BUDAPEST
HŐSÖK TERE, ANDRÁSSY ÚT, ERZSÉBET HÍD

Március 14–15.

Civil Sugárút

- A *Pedagógusok Szakszervezete* képviselőivel is találkozhat *március 14-én és 15-én a Civil Sugárút* rendezvényen Budapesten, az Andrassy úton és a Hősök terén. A PSZ sátránál **14-én 14 órától** oktatási területen jártas újságírókkal beszélgetnek a pedagógusok, majd 16 órától a szakma képviselői mondják el véleményüket az oktatásban tapasztalható problémákról. A PSZ a beszélgetésre meghívta Maruzsa Zoltán államtitkárt is. Este az Apertúra társulat mini színházi előadását láthatják. Másnap délelőtt a *Forrás Társadalomkutató Intézet* a pedagógusok életútjáról készült kötetét mutatja be. Mindkét napon ingyenes munkajogi tanácsadással várja a PSZ jogásza az érdeklődő pedagógusokat. A *PSZ* és a *Civil Bázis* által szervezett eseménysorozaton több mint 40 szervezet vesz részt.
- **Idén 175 éves az 1848-as forradalom és szabadságharc, így 48 óras ünneplésére**, emlékezésre, demonstrációra, civil együttlétre hívják az érdeklődőket. A szervezők megfogalmazása szerint ez a két nap a szolidaritásról, a polgári büszkeségről, a méltóságról és az együttműködésről szól. A kétnapos *Civil Sugárút* egyik célja, hogy a civil szervezetek szabadon bemutassák szakmai értékeiket, tevékenységeiket.
- A közös emlékezés, ünneplés, bemutatkozás, ismerkedés, a legkülönbözőbb gyerek- és felnőttprogramok mellett kiemelt cél a civil együttműködés erősítése. **14-ére alternatív tanórát, foglalkozásokat** szerveznek, **este civil agapé** (szeretetvacsora) lesz, éjszakára pedig **virrasztás a hősök emlékére**. Mindkét napon lesznek beszélgetések emberjogi, oktatási, szociális, kulturális, egészségügyi, gazdasági és ökológiai problémákról. De lesz a sporttól a slam poetryig, a piactól a kézműves-foglalkozásig és a gyermeksarokig sok minden más is.

Szabadságmenet

A záró program, a *Civil Bázis* és az *Egységes Diákfront* közösen szervezett *Szabadságmenete március 15-én, 15 órakor* kezdődik a Hősök terén, ahonnan együtt vonulnak a Károly körúton, az Astorián és a Szabad sajtó úton keresztül az Erzsébet hídig. A *Pedagógusok Szakszervezete* ide is várja tagjait és támogatóit.

